

Моя зоря окутана журбою

КЗ «Березнівська централізована система
публічно – шкільних бібліотек»

МОЯ ЗОРЯ ОКУТАНА ЖУРБОЮ

(80 років від дня народження Святослава Праска)
Біобібліографічний нарис

2021

УДК 821.161.2 (092)

М - 87

«Моя зоря окута журбою» : біобібліографічний нарис / [уклад.В.Гурин, Л.Андрощук]; КЗ «Березнівська централізована система публічно-шкільних бібліотек», Березнівська центральна районна бібліотека . - Березне, 2021. – 32 с.

Біобібліографічний нарис присвячений 80-річчю від дня народження Святослава Праска відомого поета і прозаїка, учасника руху шістдесятників, лауреата літературних премій ім. Григорія Чубая та ім. Світочів, члена Національної Спілки письменників України, активного громадського діяча, борця за незалежність України, одного із засновників РУХУ на Костопільщині, організатора районного Товариства «Просвіта» (1989–1993), учасника розбудови і утвердження УПЦ Київського патріархату на Костопільщині.

Видання розраховане на широке коло користувачів: бібліотечних працівників, вчителів загальноосвітніх шкіл, студентів, школярів та всіх шанувальників творчості письменника.

*"Життя - не втіха, а щоденний змаг,
А віще слово - піднебесний птах..."*

С.Праск

5 квітня 2021 року виповнюється 80 років від дня народження Святослава Праска відомого поета і прозаїка, учасника руху шістдесятників, лауреата літературних премій ім. Григорія Чубая та ім. Світочів, члена Національної Спілки письменників України, активного громадського діяча, борця за незалежність України, одного із засновників РУХУ на Костопільщині, організатора районного Товариства «Просвіта» (1989–1993), учасника розбудови і утвердження УПЦ Київського патріархату на Костопільщині.

Святослав Праск народився 1941 року в селі Кургани Березнівського району на Рівненщині.

Його батьківський рід походить із чеського містечка Праскі. Що стосується материнської гілки роду, то вона була чисто українською, з відомої вчительсько-священницької родини Калиневичів, корені якої походять ще з часів Хмельниччини. Батько письменника Богдан Йосипович був першим завідувачем Курганівської початкової школи в 1940-46 роках. Завдяки батькові Святослав навчився читати й писати у п'ятирічному віці, від матері перейняв щиру релігійність.

Коли малому Святославу виповнилося п'ять років, у березні 1946 року за підпільну діяльність заарештували батька, і той одинадцять років відсидів у сталінських таборах. Щоб уникнути виселення у Сибір, мати з двома малими дітьми понад рік переховувалася, ночували де прийдеться. Однієї ночі біля вогнища під відкритим небом їх знайшла боївка УПА. Коли з'ясували, ким є перелякана жінка із дітьми, то вирішили на свій лад допомогти їй – тієї ж ночі знищили усі шлюбні документи Курганівської сільради. Згодом мати записала дітей на своє дівоче

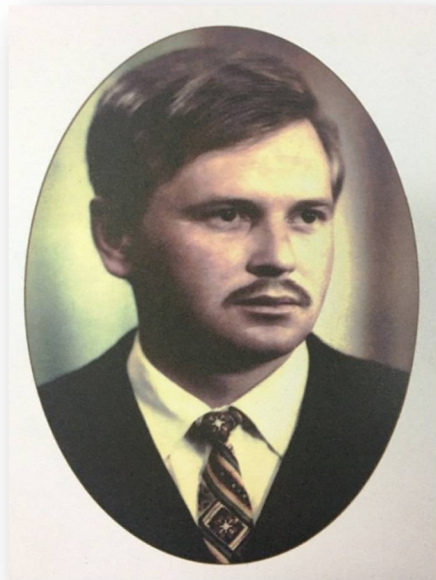
прізвище. Лише завдяки таким хитрощам вдалося уникнути виселення. Маленький Володимир, однорічний брат Святослава, не витримав життя в таких умовах, згодом простудився і помер.

Після арешту батька жити стало дуже важко, а особливо – під час навчання у школі. Не вистачало грошей. Щоправда, допомагали Святославові батькові сестри – вчительки Любомира і Віра, які жили на Львівщині. До того ж він часто проводив у них літні канікули.

Рід Прасків зазнав переслідувань як у польські, так і в радянські часи. В Сибіру відбували покарання і батько Святослава, і його тітка Маруся. Святослав Праск навчався у Курганській початковій, Антонівській семирічній та Березнівській середній школі № 1. Свої літні канікули Святослав проводив у батькових сестер-вчительок - тіток Любомири та Віри, які жили на Львівщині. Під час навчання у школі Святослав захоплювався читанням достатньо серйозною літературою: історичними працями Михайла Грушевського, Дмитра Дорошенка, Івана Петренка, художніми творами Андріяна Кащенка, Юліана Опільського, Уласа Самчука та ін. Найбільше вразила юного читача Самчукова трилогія «Волинь», яку він перечитав, навчаючись ще у восьмому класі. У подальшому великий вплив на формування Праска як письменника зробили твори Миколи Вінграновського, Івана Драча, Василя Симоненка і літературно-критичні статті Івана Дзюби. У родині Прасків завжди існував культ Тараса Шевченка, портрети Франка та Лесі Українки вважалися невід'ємними ознаками дому. Якраз їх твори і сформували переконання майбутнього письменника, дали поштовх до творчості. До слова, один із перших його віршів, написаний ще в шостому класі, так і називався «Кобзареві». «... Я змалечку відчував у собі схильність чи дар до фантазування, гарно малював, мав добрий музичний слух, а головне, на відміну від своїх товаришів-однолітків, цікавився явно недитячими політичними питаннями і проблемами. Любив усамітнення на природі й багато мріяв. Намагався не пропустити жодної бесіди дорослих про політичні події. І це в якихось 9-10 літ», – говорив про себе Святослав Богданович.

Найбільше вразила юного читача Самчукова трилогія "Волинь", яку він перечитав, навчаючись ще у восьмому класі. Якраз ці твори сформували переконання майбутнього письменника ще у підлітковому віці, допомігши стати пристрасним і відданим борцем за українську справу.

Перед закінченням школи Святослав разом із матір'ю виїхав на Донбас, куди змушений був переселитися батько після сибірської каторги, адже тоді влада заборонила йому проживати не тільки у Березнівському районі, а й у Західній Україні взагалі. Юнак вирішує повернутися в Кургани до бабусі і дідуся і закінчити навчання у Березнівській середній школі.

У 1960 році Святослав Праск став студентом географічного факультету Львівського державного університету ім. Івана Франка. В університеті був одним із найактивніших учасників художньої самодіяльності - співав у хоровій капелі, пізніше в фольклорно-етнографічному ансамблі "Черемош". В університеті він здобув і перший літературний гарт: відвідував Львівський клуб творчої молоді шістдесятників, усвідомлено пов'язує своє життя із діяльністю підпільного гуртка «Визволення». Від тюрми й виключення з навчального закладу його врятувало лише те, що кадебісти не змогли довести факт існування цього гуртка, і те, що ректор Львівського університету Кость Лазаренко – виявився порядною людиною.

А подальше життя Святослава Праска було пов'язане із Костоподем: спочатку працював у райкомі комсомолу, але коли на нього прийшла характеристика зі Львівського КДБ, його призвали в армію. Після демобілізації знову учителював, але за ним увесь час стежили. Треба відмітити, що ця секретна характеристика, що він переконаний український буржуазний націоналіст, переслідувала його ще довгі роки. В такий брутальний спосіб влада показувала, що чекає інакодумців.

Перші свої поезії опублікував у 50-их роках. Друкувався в районній та обласній пресі, в журналах "Україна", "Дзвін", колективних збірниках та альманахах.

Наприкінці вісімдесятих з'явилися патріотичні статті в «Літературній Україні» та в «Жовтні» (тепер «Дзвін»), стала виходити газета «За вільну Україну». У численних публікаціях висловлювались надії на здобуття Україною незалежності. Виникали товариства шанувальників української мови. Святослав Праск працював спочатку вчителем, потім – у редакції районної газети, у райвідділі освіти, головним спеціалістом відділу національного відродження в апараті райдержадміністрації...

Окремими виданнями виходять поетичні збірки «Незамолений гріх» (1991), «Купава» (1992), «Піднебесний птах» (2000), видаються романи «Межа», «Здобути або не бути», «Коріння та пагони», «Живиця», «Столочене жито», «Батьківські криниці», «Роман Шухевич», «Сотенний Лис», духовна науково-популярна книга «Господньої молитви тайна», публіцистика. Всього його перу належить 17 книг поезії та прози. Останніми роками письменник працював над романами "Горинь" та "Сотенний лис", які вийшли окремими виданнями у 2018-2019 роках. Події, які описані в романах стосуються історії України, а саме - історичних постатей політичного і державного діяча Романа Шухевича та легендарного повстанського

командира Георгія Юрченка-"Лиса", гучна слава про якого розносилася Рівненським Поліссям у воєнні й повоєнні роки.

Святослав Богданович Праск – член Національної спілки письменників України, лауреат обласних літературних премій ім. Григорія Чубая та ім. Світочів. За багаторічну активну просвітянську діяльність він нагороджений золотою медаллю «Будівничий України» Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Т. Г. Шевченка.

Сьогодні Святослав Праск – на творчій роботі. Він постійно друкується у періодичних виданнях, піднімаючи проблеми духовності, моралі в українському суспільстві, мові та літературі. Його статті у районній газеті «Вісті Костопільщини» не дають спокою корупціонерам та викривають несправедливість. У нього чимало планів на майбутнє, адже зібраних матеріалів вистачить на декілька романів. В літературно-краєзнавчому альманасі Рівненщини «Погорина» опублікований ще один роман письменника «Горинь», який у 2018 році вийшов окремим виданням. Також надходять пропозиції щодо екранізації деяких його книг. «Щодо планів, то аби життя вистачило. Жаль, що в молоді роки потрібно було витратити час на другорядні проблеми», – говорить Святослав Праск.

Л е в к о В о л о в е ц ь «К р у т о ю д о р о г о ю»

Кожна людина прагне бути господарем своєї долі. І це цілком природно. Інша річ, що не кожному вдається розпорядитись життям так, аби досягнути поставленої мети, домогтися максимальної віддачі своїх сил, зробити бодай головне із наміченого. І вже під кінець життєвого шляху мати повну підставу сказати: "Я зробив усе, що міг".

Не все залежить від самої людини. Чималу, хоч і допоміжну, роль відіграють ще й передумови успіху, а серед них і походження, й виховання, і відповідне середовище. У цьому Святославу Праску пощастило. Його батьківський рід походить із чеського містечка Праскі. У середині XIX віку в Чехії настав голод і частина мешканців переселилась до Галичини. Вони зуміли вкоренитися у благодатному українському ґрунті завдяки своїй невсипущій працьовитості і хоч сумували за рідним краєм (одвічне почуття ностальгії, притаманне кожній порядній людині), та вже їхні онуки вважали себе українцями. Важко стверджувати, чи було їм відоме переконання Тадея Рильського (батька талановитого письменника), який вважав, що треба працювати для того народу, серед якого живеш і який годує тебе своїм хлібом, але вони вчинили саме так. Отож коли з'явився на світ праправнучий нащадок Святослав 5 квітня 1941 року, говорити про щось неукраїнське в родині Прасків не було вже підстав, а чеське походження предків ставало милою згадкою. Що ж стосується материнської гілки

прасківського роду, то вона була чисто українською, з відомої вчительсько-священницької родини Калиневичів, генеалогічні корені якої губляться ще у часах Хмельниччини десь на Великій Україні.

Дід Святослава був учителем і винахідником, його професію успадкував і батько. Учителями стали й тітки Віра та Любомира. У родині панувала взаємна любов і злагода. А понад цим - пієтет до всього українського. Рід Прасків зазнав переслідувань як у польські, так і в радянські часи, бо окупанти мінялися, а суть їх залишалася однаковою - нещадно боротися проти українських націоналістів, тобто справжніх патріотів свого народу. В Сибіру відбували покарання і батько Святослава, і його тітка Маруся. В такому оточенні ріс і виховувався малий нащадок роду. То хіба ж не законо-мірно, що й він став українським патріотом?

Поліське село Кургани Березнівського району Рівненської області, в якому жили батьки майбутнього письменника, було невеликим, але напрочуд мальовничим. Святослав Праск гордиться тим, що його батько Богдан Йосипович був першим завідувачем Курганівської початкової школи в 1940-46 роках. А ще до того, у тридцяті роки, працював у Львівському часописі "Сільський господар" (здобув, окрім педагогічної, ще й агрономічну освіту). На той час Богдан Праск був членом ОУН. Він створював підпільні організаційні групи на Холмщині, а згодом, прибувши з першими українськими переселенцями з Польщі в Радянську Україну (1939 рік), продовжив цю роботу на Рівненському Поліссі. Тут, у Березнівському районі, створив дієве підпілля ОУН. Зумів за допомогою організації легалізуватися й продовжував роботу на посаді директора Курганівської школи. 17 березня 1946 року його заарештували.

Відсиділа термін у польській в'язниці тітка Святослава Праска Віра - лише за те, що була активною просвітянкою. А старшу від неї тітку Марію більшовики відправили на Колиму в 1940 році (аж на 16 літ!), вчинила тяжкий "злочин": опублікувала статтю в просвітянській газеті ще за Польщі. Отака "антирадянщина".

Завдяки батькові Святослав навчився читати й писати у п'ятирічному віці, від матері перейняв щирю релігійність. Допізна засиджувався при гасовому каганці над книжками й газетним папером (зошитів ще не було). Після арешту батька жити стало дуже важко. Довелося ночувати в лозах на болотах, бо чекали виселення в Сибір, а забирали на висилку, як правило, вночі. П'ятирічний Святослав ще витримав, а однорічний брат його Володимир простудився й згодом помер.

Допомога родині прийшла від повстанців: вони знищили в Курганівській сільраді шлюбні документи Прасків. Після цього мати переписала себе на своє дівоче прізвище Бурда. На щастя, ніхто з односельців не виказав її, хоча й усі знали про це.

Важко було хлопчині, хоч і залишився з матір'ю дома. Ще поки ходив у Курганівську початкову школу, то часу мав більш. А до Антонівської семирічки добирався за п'ять кілометрів. І вже зовсім непросто було відвідувати Березнівську середню школу № 1 - відстань до неї складала 11 км. "Школярки" тоді не курсували, автобусів не було, діти ходили пішки.

А що вже казати матері?! Із яких зарібків вивести сина в люди? Про наших матерів повоєнного часу можна писати цілі томи - і то не вистачить місця, щоб змалювати їхні клопоти й болі, постійні переживання і страх перед майбутнім. Не за себе, звісно, - за дитину: чи повернеться здоровою додому і що її чекає в майбутньому... Сьогоднішнє покоління дітей ледве чи повірить, у яких умовах жили їхні дідусі й бабусі. То більше треба про це говорити й писати, щоб довести до свідомості сучасної шкільної молоді, як же було насправді.

Щоправда, допомагали Святославі батькові сестри-вчительки - тітка Любомира і тітка Віра, які жили на Львівщині. До того ж він часто проводив у них літні канікули. На горищі дідової хати були десятки цінних книжок: історичні праці Михайла Грушевського, Дмитра Дорошенка, Івана Петренка, художні твори Андрія Чайківського, Андріяна Кашенка, Юліана Опільського, Уласа Самчука. Найбільше вразила юного читача Самчукова трилогія "Волинь", яку він перечитав, навчаючись ще у восьмому класі. Якраз ці твори сформували переконання майбутнього письменника ще у підлітковому віці, допомігши стати пристрасним і відданим борцем за українську справу. На щастя, дідова підпільна бібліотека уникнула енкаведистської реквізиції.

Після одинадцятирічного сибірського заслання батькові Святослава дозволили повернутись додому. Того пам'ятного дня, як тільки Богдан Йосипович появився на шляху, що веде від найближчої станції, колишнього директора школи вийшла зустрічати його рідня і найближчі сусіди. Батько впізнав свого шістнадцятирічного сина, хоч той стояв поруч з двоюрідним братом Володимиром, якому було п'ятнадцять. І на згорьованому обличчі недавнього в'язня з'явилися сльози болю від того, що стільки років не бачив сина і не міг йому нічим допомогти.

Горе не ходить поодинці, а радість не буває довгою: через кілька днів енкаведисти наказали Богданові Праску негайно, упродовж 24 годин, покинути межі не тільки Березнівського району, а й усієї Західної України. Оскільки ж усі дороги вели тоді в Донбас, то й довелося Праскам виїжджати у шахтарський край.

Оселилася родина в селищі Грабово Сніжнянського району, де тоді споруджували греблю на річці Міус, побіля міста Красний Луч. (Давня українська назва міста - Криндачівка). Батько пішов працювати на пилораму, а мати влаштувалася доглядачкою в робітничому гуртожитку. Святославу "пощастило" і там: довелося ходити до школи в містечко Новий Донбас, що розташоване за

вісім кілометрів від Грабівки. Та дужче за відстань гнітило те, що скрізь функціонували тільки російські школи, хоч класи на три чверті були наповнені дітьми з українських родин. Витримавши один місяць, Святослав рішуче заявив батькові, що більше не стане навчатися в чужомовній школі і поїде до дідуся й бабусі. Так хлопець знову опинився в Курганах і закінчив Березнівську середню школу.

По завершенні навчання повернувся до батьків, яких перевели на роботу в місто Кіровськ (колишня українська назва - Хрестівка) Харцизького району. Будівництво Грабівської греблі заморозили через розбазарювання коштів. Такі були хвалені радянські порядки в Донбасі.

Для вступу до вузу потрібен був трудовий стаж, і Святослав знову працює з батьком на пилорамі. Але ж хотілося здобувати вищу освіту в рідному краї, тому юнак поїхав на Львівщину. Спочатку влаштувався учнем столяра на Добротвірській ДРЕС, а згодом став працювати пилорамником у Львові (будівельне управління № 12) і водночас відвідував підготовчі курси при Львівському державному університеті ім. Івана Франка. 1960 року, успішно склавши вступні іспити, став студентом географічного факультету.

В університеті був одним із найактивніших учасників художньої самодіяльності - співав у хоровій капелі, аж поки її не розігнали за "український буржуазний націоналізм". Університетським хором керував тоді вірменин Георгій Сергійович Амбарцумян, прекрасний музикант і чудова людина, але й він не уникнув звинувачення в націоналізмі, а його хор назвали розсадником студентської націоналістичної епідемії. Проте ядро хору, до якого входив і Святослав Праск, вирішило організувати фольклорно-етнографічний ансамбль "Черемош". Лише троє географів увійшло до нього: Святослав Праск, Іван Білоус та Любомир Шеремета.

Тоді ж доля звела Святослава з далеким кривняком Юрієм Брилинським (тепер заслужений артист України), поетом Богданом Стельмахом, акторами Володимиром Глухим, Богданом Ітупкою, поетом Василем Сагайдаком. Почалася відома "хрущовська відлига", завирувало студентське життя, став працювати Клуб творчої молоді шістдесятників "Пролісок", у гості до якого -приїжджали одноклубники з Києва. Однак Святославу та його друзям хотілося чогось рішучішого, революційного. Отож група однодумців створила таємний політичний гурток, який спочатку назвали "Відродженням", а потім перейменували у "Визволення". Гуртківці прагнули започаткувати масштабнішу політичну підпільну організацію. До неї увійшли Святослав Праск, Іван Білоус, Мар'ян Герега, Христофор Канарчук і Богдан Кіндрат. Невдовзі до його проводу прийняли Василя Файкуна. Кожен із них гуртував навколо себе інших прибічників, яких треба було ретельно вивчити, щоб прийняти до організації. Головою обрали Святослава Праска, а його заступником та одночасно

референтом служби безпеки Івана Білоуса.

Навесні 1962 року до Львова приїхала група молодих літераторів у складі Івана Дзюби, Миколи Вінграновського й Івана Драча. Зустріч із ними у Шевченківській аудиторії філфаку додала сил підпільникам і стала поштовхом до розгортання роботи організації. Святослав і досі пам'ятає сміливий виступ Івана Дзюби, який став зразком для наслідування, довгоочікуваним провісником українського національного відродження.

Припала до душі присутнім і поезія Миколи Вінграновського, Івана Драча - їхні вірші, як і Ліни Костенко, невдовзі переписували й передавали з рук в руки. Що вже казати про глибоко ліричні й одночасно бойові Василя Симоненка, особливо ж його патетичний заклик до України: "Хай мовчать америки й росії, коли я з тобою говорю!" Симоненкова поезія сприймалася як творчість відважного сина, що був гідним своєї багатостраждальної матері-Вітчизни.

Підбадьорені могутнім словом правди, студенти пошвабили підпільну роботу: вони поширювали вірші згаданих поетів, які (вірші) не могли з'явитися друком, приймали до організації нових учасників. Та за всім цим пильно стежили органи КДБ. Першим потратив у поле їхнього зору Іван Білоус. Від природи маючи винахідливий і гострий розум, студент не попався на гачок досвідчених оперативників. Давши підписку про нерозголошення таємниці допиту, Іван, проте, розповів Святославу, що ним цікавляться. Отож, коли дійшла черга до Праска, той уже більш-менш знав, про що його питатимуть. Щоправда, черга йшла довго, а за той час друзі-підпільники зробили висновок, що про існування їхнього гуртка чекісти не знають, а дізналися лише про те, що хлопці люблять політикувати за пляшкою вина.

Одного дня Святослава Праска просто з лекцій викликали у кімнату № 307, де було розміщене університетське КДБ. (До речі, про його існування в їхньому вузі студент на той час не знав). Там він зустрівся з дівчиною-красунею і раптом згадав, що вона часто опинялася поруч із ним та, очевидно, вела за ним спостереження. Інтуїтивне відчуття згодом виявилось реальністю.

Однак розмова відбулася не в університеті, а в приміщенні Львівського КДБ на Дзержинського. Там, за сіро-гнітючими стінами, із Праском розмовляли двоє слідчих: один лагідний, "добрий", а інший, на противагу йому, чоловіча сатанинської злості, приземкуватий і сірий, наче той будинок, у якому вони перебували. Не витерпівши лайки, образ і погроз, Святослав попередив цього слідчого, що в такому тоні відмовляється вести з ним розмову. Водночас допитуваний зрозумів, що тут зумисне застосовують метод батога і пряника.

Та хоч по-різному вівся допит, але висновок слідчі зробили один: оскільки студент уперто не хоче визнавати своєї антирадянської діяльності, яка полягає в пропагуванні ідей українського буржуазного націоналізму серед товаришів, то його через тиждень виключать з університету, а дальшу долю вирішить

Про все це Святослав розповів лише своєму вірному другові Івану, і, змирившись з долею, перестав ходити на лекції, бо все одно ж відрахують, і чекав останнього дня. Та раптом з'явилася думка розповісти про все це ректорові. Євген Костьович уважно вислухав студента і, добряче висваривши його, наказав негайно іти на лекції та займатися навчанням, а не політиканством. У ході розмови Святославові здалося, що ректор поставився до нього із співчуттям, не те що кадебісти, які лише погрожували й залякували.

І досі не знає Святослав Праск, що тоді вплинуло на його подальшу долю, одначе з університету не виключили, а діяльність підпільного гуртка довелося призупинити. Його учасники справедливо розсудили, що в умовах тоталітарної системи з її зростаючим стеженням за кожним інакодумцем революція знизу неможлива. Отже, треба готувати революцію згори - проникати в державні і партійні органи, навіть у спецслужби (то вже були занадто рожеві мрії!), а зайнятися цим слід уже безпосередньо на роботі, оскільки до закінчення університету залишалось обмаль часу.

Батькам Праска вже дозволили повернутися на Рівненщину, і вони оселилися в місті Костополі. Тому син обрав темою дипломної роботи "Економіко-географічну характеристику Костопільського району". На переддипломну педагогічну практику вдалося влаштуватися у Борщівській восьмирічці. Через кілька тижнів Святослав Богданович несподівано для себе був призначений на посаду заступника директора школи. Таке визнання майбутнього випускника на географічному факультеті трапилося вперше. А тут ще один успіх. Ознайомившись із матеріалами дипломної роботи Праска, завідувач кафедри економічної географії запропонував на майбутнє тему кандидатської дисертації: "Проблеми освоєння і раціонального використання осушних земель Волинського Полісся".

Почали збуватись студентські наміри влаштуватися на роботу в державні чи партійні ланки влади: Святослава запрошують у Костопільський райком комсомолу на посаду завідувача відділу шкільної і студентської молоді. Подібне трапилося з його другом Іваном Білоусом - той за короткий період піднявся до рівня першого секретаря райкому комсомолу на Тернопіллі, а згодом очолив комсомольську організацію Тернопільського медінституту.

У Костополі Святослав Праск активно береться за організацію Клубу творчої молоді, обережно пропагує серед комсомольців твори В. Симоненка, М. Вінграновського, І. Драча, Ліни Костенко, а також дисидентську літературу. Водночас друкує і свої вірші. Та невдовзі помічає, що навколо нього крутяться якісь підозрілі типи, а до райкому комсомолу часто заходить начальник місцевого КДБ. Після кількох його візитів стосунки Праска з райкомівським начальством різко погіршилися. Молодий працівник зрозумів, що його наздогнало кадебістське досьє з університету. Перший секретар райкому комсомолу не міг

простити собі, що так необдуманно взяв на роботу антирадянщика з націоналістичної родини. А звільнити завідувача відділу із тріском і шумом теж якось не випадало (бо чому ж не перевірили, як брали на роботу?). Ото й вирішили прибрати хлопця тихо. Виявилось, що Святослав не служив у Радянській Армії, бо лише два з половиною роки в них була військова підготовка, а на третьому курсі волею М. Хрущова був ліквідований випуск офіцерів запасу у цивільних вузах. То, мовляв, хай тепер комсомольський працівник послужить у війську.

Напередодні Різдва, 4 січня 1966 року, несподівано помер батько Святослава на 54 році життя (далися взнаки підпільна робота з частими стресами й сибірські "курорти"). Мати в той час хворіла, дружина готувалася до декретної відпустки - отож згідно г тодішніх радянських законів єдиного годувальника сім'ї не мали брати на військову службу. Та хто б там зважав на якісь закони, коли треба було позбутися небажаної особи, до того ж ідейного противника?! І забрали хлопця на службу в авіацію.

Прослужив менше року, бо всіх солдатів із вищою освітою скерували на курси офіцерів запасу. Та пошкодували для Праска лейтенантського звання - завадила характеристика секретаря Костопільського райкому комсомолу. У ній було сказано, що Святослав - переконаний український буржуазний націоналіст.

Знайомі хлопці зі штабу дали йому перечитати цю секретну характеристику. За- бігаючи наперед, скажу, що офіцерське звання не згодилося Праскові в його подальшому житті, але в такий брутальний спосіб влада показала, хто в домі господар і що чекає інакодумців. До речі, уже в уже в післярадянські часи колишній секретар райкому комсомолу оправдовувався перед Праском, що то КДБ змусило його написати таку характеристику. Якщо навіть і так, то й у цьому випадку видно, хто кому служив.

Певний час після курсів Святослав залишався без роботи. Згодом йому запропонували половину ставки учителя географії Великолюбаської середньої школи, а з вересня 1967 року перевели у Костопільську восьмирічну. Директором школи виявився цікавий чоловік, який налагодив із Праском дружні стосунки. Разом співали у хоровій капелі районного Будинку культури, а після чарки директор любив затягувати заборонених пісень. Молодий учитель втратив пильність і почав ознайомлювати свого шефа із дисидентською літературою. Ця довірливість надто дорого обійшлася Святославу - директор виявився не тим, за кого себе видавав, але вчитель запідозрив його в цьому значно пізніше.

Заборонену літературу Праск іноді сам привозив зі Львова, а часом брав у журналіста районної газети Святослава Васильчука, який був виключений із Київського університету і з яким Праск товаришував. А тим часом директор не тільки затягував із поверненням довіреної йому літератури, а просив ще нових матеріалів. Аж тоді Святослав зрозумів, із ким має справу.

Якось Праскові прийшло повідомлення, що його викликають в обласний відділ освіти. Годі було второпати, чого там від нього раптом хочуть і чому про це повідомляють письмово. Та з'ясувалося, що на нього чекають не в облвідділі освіти, а в обласному КДБ. Бо поки ще Святослав підходив до освітянського будинку, до нього підскочили двоє типів і повели до своєї машини. Поруч стояло ще одне авто, в якому хлопець встиг помітити начальника Костопільського КДБ. Так він знову опинився в руках слідчих відомої установи.

Як і свого часу у Львові, допит вели двоє оперативників: один чемний, люб'язний, навіть співчутливий, хоч до рани його прикладай, а коли не міг досягти бажаного результату, то до кімнати вскакував другий - нахабний, осатанілий, розлючений до краю і готовий накинутися з кулаками на допитуваного. Та це вже не лякало Святослава, бо мав досвід співбесіди з кадебістами і зрозумів, що методи допиту в них не змінилися. Турбувало інше: взяли його таємно, коли й дома не було нікого (отже, стежили за ним і вибрали вигідний момент), отож тепер ніхто й не знатиме, куди він подівся. Шукав гарячково виходу з безвихідної, здавалося, ситуації і врешті знайшов аргумент, сказавши, що дома залишилося без догляду господарство, а голодні свині, напевно, вже хліва рознесли.

Одначе кадебісти були не ликом шиті - не відпустили його на ніч додому одного, а пізно увечері приїхали разом з ним. І відразу ж зрозуміли, що ніяких свиней у господарстві нема, а під час обшуку в хаті знайшли передруковані на машинці вірші Василя Симоненка. Таким чином справа ускладнилась. Добре, що хоч не знайшли таємного батькового сховку з іншою нелегальною літературою.

Удосвіта Святослава повезли до Рівного. І вирішивши остаточно приперти хлопця до стіни, витягли свої найголовніші козирі: донос директора школи і позичені йому Праском дисидентські матеріали. На щастя, усі вони були тільки в одному примірнику - отже, не було підстав приписати звинуваченому антирадянської агітації та пропаганди, що тягло б за собою тюремне покарання. Та Святослав дізнався про таку особливість Кримінального кодексу значно пізніше.

"Опікуни"- кадебісти не залишали Праска в спокої до того часу, аж поки він 1976 року не захворів якоюсь загадковою хворобою. Навіть тепер літній уже письменник не може збагнути, звідки ж вона, взялася - від майже щоденного психологічного напруження і стресових ситуацій чи від чогось іншого, чим могли його "полікувати" спеціалісти відомої установи.

Довгі роки відлежав Святослав Праск по різних лікарнях, від районної починаючи і республіканською в Києві закінчуючи. Тривалий час перебував і в клініці Львівського медінституту. Кожен лікар ставив свій діагноз, назбиралося їх більше десятка, а тим часом хвороба прогресувала. Довелося звернутись до народних цілителів. Аж на четвертий рік зміг Святослав стати на ноги. Потрібно

було влаштуватись на роботу й повертати борги. Власне, то була не робота, а мука, якої не бажав би і найлютішому ворогові. Та поступово трохи оклигав. Єдиною відрадою було складання віршів, а потім узявся за прозу. Чернетками його романів могли зацікавитись спецслужби, тож ховав написане подалі від чужого ока і не ділився ні з ким своїми секретами. Вірив, що настане час, коли його пори можна буде опублікувати.

Наприкінці вісімдесятих повіяло вітром близьких змін. З'явилися патріотичні статті в "Літературній Україні" та в "Жовтні" (тепер "Дзвін"), стала виходити газета "За вільну Україну". В численних публікаціях висловлювались надії на здобуття Україною незалежності. Виникали товариства шанувальників української мови. Якось зателефонував Праскові незнайомец, що назвався Богданом Дідичем, і запропонував створити Товариство української мови в Костополі. Спочатку Святослав подумав, що то може бути кадебістська витівка. Та згодом дізнався, що Дідичеві порадив звернутися до нього Василь Червоній, який уже встиг організувати осередок товариства на рівненському заводі "Азот". До цього осередку увійшов і студентський товариш Праска Любомир Шеремета, який порекомендував Червонієві кандидатуру Святослава.

Ініціатори створення Товариства української мови стали збиратися у Прасків, де обговорювали всі організаційні заходи. А 18 липня 1989 року тут зібралися ще й прихильники Народного руху України, щоб утворити районну ініціативну групу руху й послати делегатів на обласну конференцію, а потім і на Установчий Всеукраїнський з'їзд Руху. За станом здоров'я Святослав Праск не міг поїхати на з'їзд, тож від Костополя були делеговані Богдан Дідич, Семен Данильчук, Олександр Козак і Валентин Крамар. Керівництво ініціативною групою довірили Богданові Дідичу, згодом його обрали головою районної організації НРУ. Святослав Праск очолив Товариство української мови "Просвіта", яке було ближче до його професійної діяльності.

Невдовзі Рух і "Просвіта" стали потужними громадськими організаціями в районі. Вони збирали багатотисячні мітинги, і місцева влада була змушена відпустити їм районний Будинок культури для проведення кожного вівторка рухівсько-просвітянських зборів. Потім ці регулярні збори найменували національно-просвітницьким клубом "Істина". Паралельно з ним Святослав Праск створює просвітницький гурт (ансамбль) "Поліщуки" який тричі на тиждень збирається на репетиції в географічному кабінеті середньої школи № 1 ім. Тараса Шевченка. Гуртівці часто виступали перед мешканцями району з вертепами, колядками, стрілецькими й повстанськими піснями. А між пісенними виступами звучало натхненне слово просвітянського лектора про історію України, її відважних синів і дочок, яких не спиняли в боротьбі ні тюрми, ані сибіри; тут уперше молодь почула про голодомор 1932-33 років, тут уже вільно лунала розповідь про виборювання української державності.

І раптом, як сніг на голову, тривожне повідомлення про путч, найменованій малозрозумілим словом ГКЧП. Рухівці здогадувалися, що група політиків, невдоволенню діяльністю М. Горбачова, хоче узурпувати владу і повести країну іншим шляхом. А місцева влада сприяє путчистам. Бо інакше чому б перед просвітянами миттєво зачинили двері Будинку культури? Однак рухівці й просвітяни зібралися на міському стадіоні. І хоч співчуваючих стало менше, проте найстійкіші з присутніх вирішили наступного дня провести мітинг протесту біля універмагу. Тут костопільчани почули пристрасні виступи лідерів Руху й "Просвіти". Оратори не злякалися, що їх можуть арештувати, а говорили правду.

На щастя, путч проіснував лише три дні і не тільки викликав переляк у слабкодушких, а й прискорив розпад Союзу. Україна стала незалежною! Та якщо в столиці сповна скористалися ситуацією, то на провінції прихильники путчистів вкотре перефарбувалися й зуміли зберегти владу. Високоінтелігентні й глибокодуховні демократи хотіли гуманно здійснити перехід влади до народу. Якраз у цьому й була їхня помилка. Лише в трьох західних областях України народ зумів привести до влади своїх обранців. На жаль, Рівненщина не увійшла в число цих трьох.

Стара партноменклатура Костополя вимушено прийняла зовнішні атрибути нової влади - прапор, герб, гімн, але в душі залишилася супротивником незалежної України та всього українського. Трохи оговтавшись, комуністи зосередили в своїх руках усю повноту влади (по суті, необмеженої) і почали щораз активніше гальмувати розбудову української державності. Та зрозумівши нарешті, що самостійна держава таки вистоїть, партократи кинулися приватизувати все, що потрапляло під руки: підприємства, торговельні заклади й т.п. Таку "приватизацію" люди влучно назвали "прихватацією". Але чиновникам від влади і цього було мало: відповідальність за всі негаразди, спричинені їхніми діями, вони спритно намагалися перекласти на рухівців-демократів.

У 1991-93 роках Святослав Праск працював головним спеціалістом із національного й духовного відродження Костопільського райвиконкому. Зі своїм гуртом "Поліщуки" він об'їздив майже всі села району, закликаючи громадян до розбудови своєї незалежної держави. У той час Праск видає дві поетичні збірки "Незамолений гріх" і "Купава", за які його прийняли в рівненську обласну. На посаді методиста Святослав Праск показав себе напрочуд енергійною та діяльною людиною. Він створив чітку систему роботи з національного виховання. З його ініціативи і за його безпосередньою участю було організоване учнівське просвітянське товариство "Соколи". Девіз Товариства звучав так: "З Богом і Україною в серці".

Сам ініціатор розробив Положення і статут Товариства. Воно охоплювало учнів усіх класів - від першого по десятий (одинадцятого класу тоді ще не було). Для зручнішої організації виховної роботи кожен клас являв собою просвітянський загін зі своєю чітко визначеною організаційною структурою і тематикою занять.

Найпоширенішими напрямками були такі: "Українець я маленький", "Мій родовід", "Пізнай свій край", "Живе слово", "Національні символи", "До історичних джерел", "Я християнин".

Уже з цього короткого переліку видно, що програма занять у просвітянських загонах охоплювала надто важливі, особливо ж у перші роки незалежності, злободенні питання. Товариство "Соколи" мало і свій гімн із закличною назвою "Крокуймо". За відносно короткий період роботи в Кам'янка-Бузькому районі (усього чотири роки) С. Праск зумів провести два районні зльоти "Соколів", які наочно показали, що на Кам'яниччині діє потужна учнівська виховна структура.

Поряд із виховною роботою у товаристві "Соколи" методист віддавав належне й роботі з учителями географії. Насамперед він по-новому підійшов до вивчення географії як важливого навчального предмета в школі. Наполегливо радив приділяти основну увагу географії України, оскільки за радянських часів учнів ознайомлювали з нею лише в дуже коротенькому обсязі. Так само поставив питання про поліпшення краєзнавчої роботи й налагодження учнівського туризму. Регулярно відвідував відкриті уроки з географії, охоче відзначав успіхи, досягнуті вчителем, давав кваліфіковані методичні поради. І частіше, ніж його попередники, сам проводив відкриті уроки з цього предмету. Зняті на кіноплівку, його уроки та виховні заходи ще й сьогодні є прикладом сумлінного ставлення спеціаліста до своєї роботи. Також на високому рівні проводилися конкурси з географії. Нерідко керував С. Праск і оглядами учнівської художньої самодіяльності в районі.

"Святослав Праск досить швидко влився у колектив районного методичного кабінету, - ділилася своїми враженнями тодішня завідувачка цього кабінету вчителька української мови та літератури Ірина Василівна Забавка. - Колеги-методисти поважали і любили його. Він утілював собою і наочно підтверджував ту відому істину, що не місце прикрашає людину, а людина - місце".

У райметодкабінеті в той час працювали здібні і беручкі до роботи педагоги: Віра Іванівна Шкробот (історик), Тетяна Ігорівна Бахур (хімік), Зіновія Євгенівна Шеремета (вчителька іноземної мови), Ганна Михайлівна Гушак [вчителька початкових класів). Вони являли собою міцне ядро колективу, якому до снаги була будь-яка відповідальна праця.

Досить швидко Святослава Праска побачили в Кам'янка-Бузькому районі як особистість. Він узяв діяльну участь в роботі місцевого РУХу і невдовзі був обраний головою районної організації НРУ. Захопився громадською роботою так само, як і педагогічною. Знаходив час побувати в кожному сільському чи шкільному осередку, допомагав налагоджувати роботу, привозив потрібну літературу. Не боявся критикувати поважних керівників за допущені в роботі недоліки, виступав із викривальними статтями в районній газеті "Життя і слово". Звісно, тим наживав собі противників і мав часом чималі клопоти. Зате районна організація РУХу зростала чисельно та якісно - в її ряди вливалися національно свідомі люди, яким не була байдужою доля України. Особливо багато зусиль докладав С. Праск під час виборчих кампаній. Можна було хіба дивуватись, де в нього береться стільки сили до цієї край клопітливої роботи.

У той же час виявляється ще один вид діяльності відомого методиста й рухівця - художня творчість. Праск друкує вірші в районній газеті та в колективному збірнику "Скарби Надбужжя", який побачив світ у видавництві "Каменярь" 1999 року, в журналі "Дзвін", у газеті "Літературний Львів". Також співпрацює з композитором Євгеном Заставним, разом із Юрієм Шухевичем (вони були знайомі давно) відвідує школи, виступає з лекціями на національно-патріотичні теми. Розповіді Ю. Шухевича згодом використовує в романі "Здобути або не бути". Організовує вечір до ювілею Григорія Тютюнника. Запрошує до Кам'янки артистів, зокрема Юрка Брилинського, поета Богдана Стельмаха. Одним словом, активно поживає культурне життя району.

Навесні 1997 року померла тітка Віра і Святослав Богданович повертається до Костополя. Ще одна причина його повернення - хвороба матері. Костопільське начальство було прикро вражене приїздом Праска. Упертому просвітянинові й рухівцеві не дають роботи. А місцеві члени НРУ обирають його своїм головою, згодом він стає депутатом Костопільської районної ради та ще й членом Проводу Крайової організації Руху і членом правління обласного товариства "Просвіта". У районній раді Праск очолює депутатську фракцію НРУ (згодом УНР), а потім "Нашу Україну". Однак роботи знайти не може, до того ж не має роботи і його дружина. А тут ще й голова райдержадміністрації М. Кривко подав на Праска в суд за його правдиві статті в районній та обласній пресі і намагався відсудити 500 тисяч гривень "моральних збитків".

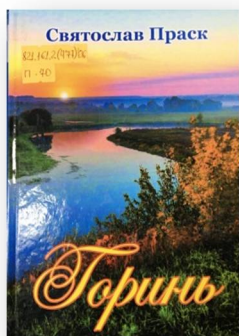
побажати незламному патріотові творчого довголіття і нових книжок на славу нашої Вітчизни. А визнанням заслуг Святослава Праска перед українською літературою є отримані ним премії ім. Григорія Чубая та «Світочів». Його ж багатолітня невтомна просвітницька діяльність теж відзначена найвищою нагородою Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Тараса Шевченка – медаллю «Будівничий України».

Твори Святослава Праска

Праск С.Б. Сотенний Лис [Текст] : роман / Святослав Праск. - Київ : Український пріоритет, 2019. - 381 с.

Новий роман Святослава Праска "Сотенний Лис" --це не тільки книга про легендарного повстанського командира Георгія Юрченка -"Лиса", гучна слава про якого розносилася Рівненським Поліссям у воєнні й повоєнні роки, а й своєрідний літопис народження Української Повстанської Армії на Костопільщині та її змужніння і розростання на інші терени України. Перша частина твору присвячена періоду німецької окупації та боротьби УПА на три фронти: проти німців і їхньої поліції, складеної з етнічних поляків, польської Армії Крайової та більшовицьких партизан. У другій частині роману змальований героїчний змаг українських повстанців із численними загонами НКВД і МГБ на теренах поліського краю.

Праск С.Б. Горинь [Текст] : роман / Святослав Праск. - Харків : Панов А. М., 2018. - 309с.

В романі висвітлені події останнього періоду радянської влади та нищення нею українського інакодумства в перші роки незалежності

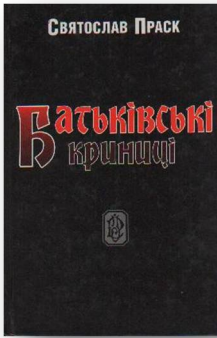

Праск С.Б. Роман Шухевич [Текст] : іст. роман-трилогія : чч.1, 2 / Святослав Праск. - Львів : Априорі, 2017.-391с.

Історичний роман-трилогія "Роман Шухевич", у центрі якого - образ Головного Командира Української Повстанської Армії легендарного генерала "Тараса Чупринки" – Романа Шухевича.

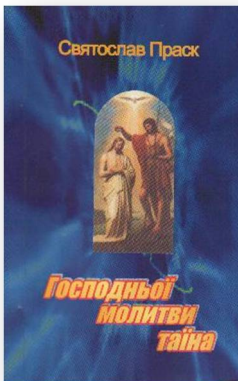

Праск С.Б. Левко Воловець. Творча світлина письменника [Текст] / Святослав Праск. - Львів : Споллом, 2014. - 90с.

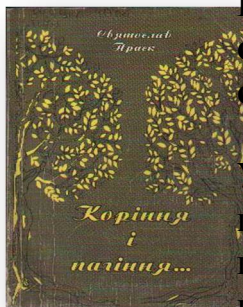
Праск С.Б. Батьківські криниці: Вибрані твори. Том перший. - Рівне: Письменницька робітня "Оповідач", 2011. - 328с.

До книги увійшли кращі поетичні твори письменника зі збірок "Незамолений гріх", "Купава", "Піднебесний птах" і неопублікованих віршів.

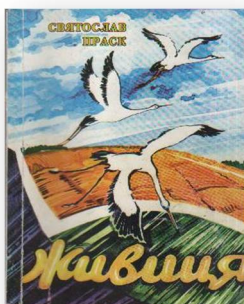
Праск С.Б. Господньої молитви таїна [Текст] / Святослав Праск. - Костопіль : Костопільська друкарня, 2009. - 223 с

У духовній науково-популярній книзі автор занурюється помислами в сутність християнства та в глибіню духовності, як такої назагал і, використовуючи власні багатолітні дослідження та неймовірні відкриття сучасних науковців з різних галузей знань, аргументовано і переконливо доводить існування Бога, а також обґрунтовує благодатний вплив молитви "Отче наш" на духовне і фізичне життя людини, не залишаючи каменя на камені вчорашнім доводам матеріалістичної науки безбожжя.

Праск С.Б. Коріння і пагіння... [Текст] : родинний роман-спогад / С. Б. Праск. - Рівне : Волинські обереги, 2009. - 156 с.

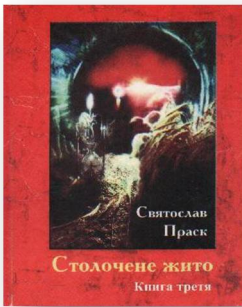
У книзі автор у формі жанру роману-спогаду розкриває через призму генеалогічного дерева свого роду довгий і тернистий шлях українців до воскресіння і самоутвердження як нездоланної державотворчої нації з глибоким історичним пракорінням.

Праск С. Живиця [Текст] : роман / С. Б. Праск.- м. Костопіль, 2007. 164с. -

В романі порушуються такі актуальні проблеми сучасності, як взаємини природи і суспільства, екології навколишнього середовища і духовності людини.

Праск С.Б. Столочене жито [Текст] : роман / С. Б. Праск. - Рівне : Азалія, 2005 . Кн. 3. - 2007. - 484 с.

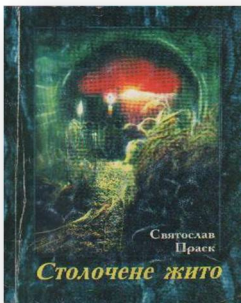
У третій книзі роману-трилогії автор художньо узагальнив і всебічно відтворив непрості часи "хрущовської відлиги" та "шістдесятництва", "брежнєвської зими" і спричиненого нею "застою", який за всією логікою історичних процесів мусив закінчитися "горбачовською весною", а відтак "рухівською революцією" та здобуттям Україною омріяної віками державності. Поряд з вигаданими персонажами в цьому гостросюжетному романі зображені і реальні учасники тих подій, що торували нелегкий шлях до волі.

Праск С.Б. Столочене жито [Текст] : роман / С. Б. Праск. - Рівне : Азалія, 2005 . Кн. 2. - 2006. - 484с

В другій частині роману-трилогії відтворені складні і трагічні історичні події на Рівненському Поліссі в сорокові і на початку п'ятдесятих років минулого століття та наростання спротиву поліщуків окупантам різних мастей під знаменами ОУН-УПА за українську волю і державність.

Праск С.Б. Столочене жито [Текст] : роман / С. Б. Праск. - Рівне : Азалія, 2005 . Кн. 1. - 2005. - 200с.

В першій частині роману-трилогії йдеться про вимушене переселення корінних мешканців Забужжя на Волинське Полісся, про наростання в душах одвічних хліборобів протесту проти окупантів різних мастей, про важке прозріння українців і доростання їх до усвідомлення власної гідності та сили.

Праск С.Б. Здобути або не бути [Текст] : історичний роман-трилогія / С. Б. Праск. - Рівне : Азалія ; Рівне : ВАТ "Рівненська друкарня", 2003. - 687 с.

У центрі цього великомасштабного художнього твору - образ Головного Командира Української Повстанської Армії легендарного генерала "Тараса Чупринки" - Романа Шухевича.

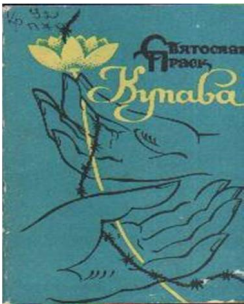
Праск С.Б. Піднебесний птах [Текст] : поезії / С. Б. Праск. - Рівне : Азалія, 2000. - 70 с.

В збірці автор переконливо відтворює духовні обрії свого сучасника, якому випало жити і діяти на зламі тисячоліть.

Праск С.Б. Межа [Текст] : роман / С. Б. Праск. - Рівне : Азалія, 2000. - 193 с

Роман "Межа" - віддзеркалення душі нашого сучасника, який через певні обставини змушений наполегливо боротися проти багатолікого зла за чистоту християнських ідеалів.

Праск С. Купава: : поезії / С. Б. Праск. - Рівне: Редакційно-видавничий відділ облуправління по пресі, 1992. - 100с.

У поезії автор торкається вічних філософських проблем людського буття, духовного самовдосконалення особистості. В інтимній ліриці звучить споконвічне прагнення до чистоти людських почуттів.

Праск С. Незамолений гріх: поезії / С. Б. Праск. - Ровно: Редакційно-видавничий відділ управління по пресі, 1991. - 76с.

У віршах - любов до України, біль за напівзабуту українську історію, мову, культуру, національну самобутність.

П у б л і к а ц і ї у п е р і о д и ч н и х в и д а н н я х

Праск С. Сотенний "Лис" : роман /С. Праск // Дзвін. - 2018. - № 11. - С. 13-91.

Праск С. Надвечір'я - ще не вечір : до 80-річчя від дня народження Л. Воловця / С. Праск // Дзвін. - 2017. - № 1. - С. 226- 233.

Праск С. Горинь : роман /С. Праск // Погорина. - 2016. - С. 105-164.

Праск С. Впала завіса мовчання / С. Праск // Надслучанський вісник. - 2008. - 23 серп. - С. 3.

Праск С. Здобути або не бути : уривок з роману /С. Праск // Погорина. - Рівне : Азалія, 2003. - Вип. 5. - С. 34-40.

Праск С. Не ховаймося за чужі гріхи : поезії / С. Праск // З берегів Случа : альманах. - Рівне : Волинські обереги, 2003. - С. 59-63.

Праск С. Страждальна мати : вірш /С. Праск // Погорина. - 1999. - № 3. - С. 22.

Праск С. Знак заповіту : вірш / С. Праск // Погорина. - Рівне : Азалія, 1999. - Вип. 3. - С. 22.

Праск С. Столиця повстанського краю : [про село Гута Костопільського району (урочище Гутвин) - столицю повстанського руху Волині] / С. Праск // Азалія : літ.-красн. календар Рівненщини на 1994 рік. - Рівне : Азалія, 1993. - Вип. 2. - С. 79-82.

П у б л і к а ц і ї п р о ж и т т я і д і я л ь н і с т ь С в я т о с л а в а П р а с к а

Воловець Л. Крізь терни історії : [рец. на кн. С. Праска "Сотенний лис"]/ Л.Воловець// Погорина. . - 2019. - №№30/31. - С. 168-170.

Польова Л. Сила духу / Л. Польова // Вільне слово. - 2016. - 7 квіт. - С. 16.

Воловець Л. Святослав Праск : Літературно-критичний нарис . - Рівне: ПП Дятлик М.С., 2011. - 148с.

Воловець Л. Мудрості невичерпна криниця / Л. Воловець // Праск С. Батьківські криниці : вибрані твори. - Рівне : Письменницька робітня "Оповідач", 2011. - Т. 1. - С. 3-12.

Святослав Праск // Літератори Рівненщини : довідник. - Рівне : Азалія, 1995. - С. 44.

Бундючна Ю. Від порошинки до світів : [рец. на кн. С. Праска "Батьківські криниці"] / Ю. Бундючна // Погорина. - 2011. - № 18-19. - С. 335.

Шандра В. Сага про наше Полісся / В. Шандра // Надслучанський вісник. - 2011. - 13 квіт. - С. 6.

Пащук І. Г. Праск Святослав Богданович / І. Г. Пащук // Літературно-краєзнавча енциклопедія Рівненщини. - Рівне : Волинські обереги, 2005. - С. 149.

І н т е р н е т - р е с у р с и

Праск С. Хто боїться Віктора Ющенка? [Електронний ресурс] / С. Праск // Майдан : сайт. – Режим доступу: <https://maidan.org.ua/arch/arch2003/1050069664.html>. – Назва з екрана.

Праск С. Как создавался штамп – «Так сложилось исторически» [Електронний ресурс]/С.Праск//День:сайт.–Режим доступу: <https://day.kyiv.ua/ru/article/pochta-dnya/kak-sozdavalsya-shtamp-tak-slozhilos-istoricheski>. – Назва з екрана.

Праск С. «Просвіті» Костопільщини – 100 [Електронний ресурс] / С. Праск // Словопросвіти:сайт.–Режим доступу: <http://slovoprosvity.org/2020/12/28/kostopil-shchyna-prosvitians-ka/>. – Назва з екрана.

Рибенко Л. Не дати толочити наше жито! [Електронний ресурс] /Л. Рибенко // Волинь : сайт. – Режим доступу: <http://volyn.rivne.com/ua/38>. – Назва з екрана.

Синюк С. Дерманський світильник спонукає до роздумів [Електронний ресурс] / С. Синюк // РОІППО : сайт. – Режим доступу: <https://roippo.org.ua/news/41/>. – Назва з екрана.

Праск С. Сага про костопільський дерибан [Електронний ресурс] / С. Праск // ЧаРівне : сайт. – Режим доступу: <http://charivne.info/news/Saha-pro-kostopilskiy-deriban>. – Назва з екрана.

Бондючна Ю. Безбережжя і безмежжя в романі Святослава Праска [«Межа»] [Електронний ресурс] / Ю. Бондючна // Золота пектораль : сайт. – Режим доступу: <https://zolatapektoral.te.ua/безбережжя-і-безмежжя-в-романі-святос/>. – Назва з екрана.

Праск С. Парадокси : вірш [Електронний ресурс] / С. Праск // Провінційка : сайт. – Режим доступу : <https://provinciyyka.rv.ua/4085-poezja.html>. – Назва з екрана.

Праск С. Гей, там далеко на Волині, де народилася УПА... [Електронний ресурс]//ГолосУкраїни:сайт.–Режим доступу: <http://www.golos.com.ua/article/250277>. – Назва з екрана.

«Здобути або не бути»: про роман С. Праска «Здобути або не бути», присвячений генерал-хорунжому УПА Роману Шухевичу [Електронний ресурс] // Народний оглядач:сайт. – Режим доступу: <https://www.ar25.org/article/zdobuty-abo-ne-buty.html>. – Назва з екрана.

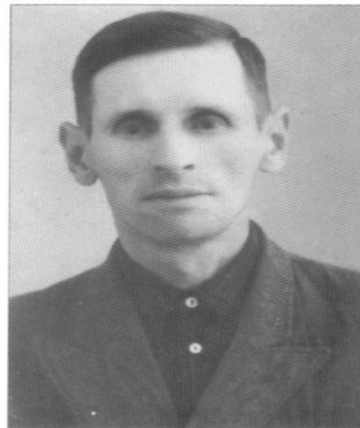
«Рятувати Україну – письменницька доля»: до 75-річчя рівненського письменника організують книжкову виставку [в Рівненській обласній бібліотеці][Електроннийресурс]//Рівне1:сайт.–Режим доступу: <https://rivne1.tv/news/63297>. – Назва з екрана.

Павлюк І. Кілька слів до майбутньої книги Святослава Праска про Романа Шухевича [Електронний ресурс] / І. Павлюк // Слово Просвіти : сайт. – Режим доступу: <http://slovoprosvity.org/2017/06/23/kilka-sliv-do-majbutnoji-knyhy-svyatoslava-praska-pro-romana-shuhevycha/>. – Назва з екрана.

На Рівненщині завершився четвертий літературний фестиваль «Дерманський світильник» [Електронний ресурс]//Радіо Свобода:сайт.–Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/934534.html>. – Назва з екрана.

Святослав Праск про польсько-український конфлікт 1942-44роках у Березнівському районі Рівненщини [Електронний ресурс] // youtube.com : сайт. –
Режимдоступу: https://www.youtube.com/watch?v=14U9_oWMwH4&ab_channel=ПоліськаСіч. – Назва з екрана.

Із фотоархіву письменника

Надія і Богдан Праск, який щойно повернувся з десятилітньої сибірської каторги. 1956 р.

Товариші-однокурсники, випускники Березнівської СШ №1. Святослав Праск – третій зліва. 1958 р.

Святослав Праск (сидить першим справа) – член "шахтарського аматорського ансамблю". м. Кіровськ, Донбас. 1958 р.

Родина Святослава Праска. Справа наліво: дідусь Василь Бурда, бабуся Магда, мати Надія, батько Богдан та дядько Євген Рябчинський. с. Кургани. 1961 р.

Родина Прасків. Зліва направо: Святослав Праск, його батько Богдан, тітка Любомира, дід Йосип, дядько Євген, тітка Марія, дядько Теофіл, тітка Віра. Село Прибужани. шо на Львівщині. 1956 р.

Святослав Праск,
випускник географічного
факультету Львівського
державного університету
ім. І.Франка.
1965 р.

Святослав Праск, учитель
географії. 1969 р.

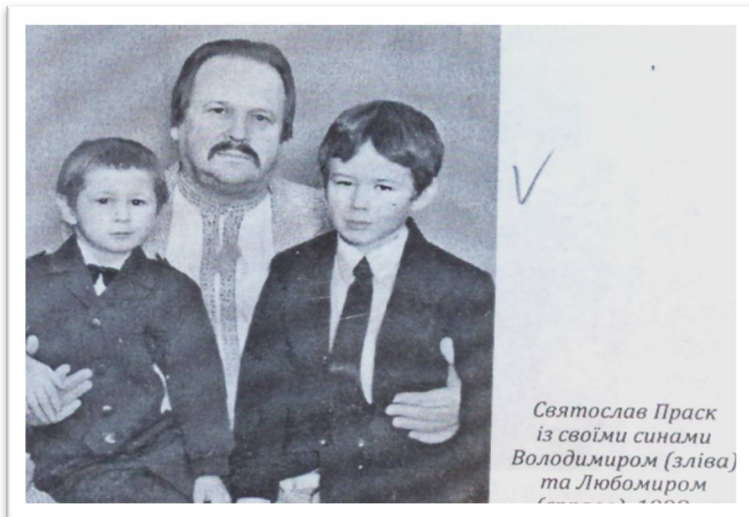
Хата в с. Кургани
Березнівського р-ну,
в якій народився
і виріс Святослав Праск.
Світлина 1960 року

Карпати. Східні Бескиди. Турківський район, околиці села Вовчого.
Святослав Праск у експедиції якiсної оцінки земель. 1964 р.

Святослав Праск з матір'ю та батьком. 1961 р.

Святослав Праск
із своїми синами
Володимиром (зліва)
та Любомиром

Урочистості з нагоди 20-річчя Рівненської письменницької організації. Заступник голови Національної спілки письменників України Михайло Василенко вручає Святославу Праску грамоту НСПУ. Рівне. Драмтеатр. 2005 р.

Святослав Праск з найстаршим сином Богданом. 2009 р.

В и к о р и с т а н н і д ж е р е л а

Бундючна Ю. Від порошоків до світів : [рец. на кн. С. Праска «Батьківські криниці»] / Ю. Бундючна // Погорина. – 2011. – № 18-19. – С. 328.

Воловець Л. Святослав Праск : Літературно-критичний нарис . - Рівне: ПП Дятлик М.С., 2011. - 148с

Воловець Л. Кризь терни історії : [рец. на кн. С. Праска "Сотенний лис"]/ Л.Воловець// Погорина. . - 2019. - №№30/31. - С. 168-170.

Пащук І. Г. Праск Святослав Богданович / І. Г. Пащук //Літературно-краєзнавча енциклопедія Рівненщини. - Рівне : Волинські обереги, 2005. - С.149.

Шандра В. Сага про наше Полісся / В. Шандра // Надслучанський вісник. – 2011. – 13 квіт. – С. 6.

«Рятувати Україну – письменницька доля» : до 75-річчя рівненського письменника організують книжкову виставку [в Рівненській обласній бібліотеці] [Електронний ресурс] // Рівне1 : сайт. – Режим доступу: <https://rivne1.tv/news/63297>. – Назва з екрана.

Зміст

Життєвий і творчий шлях Святослава Праска	5-8
Левко Воловець «Крутою дорогою»	8-19
Твори Святослава Праска	20-23
Публікації С.Праска у періодичних виданнях	24
Публікації про життя і діяльність С.Праска	24-25
Інтернет-ресурси	25-26
Із фотоархівів письменника	27-29
Використані джерела	30

